

Oltița CÎNTEC

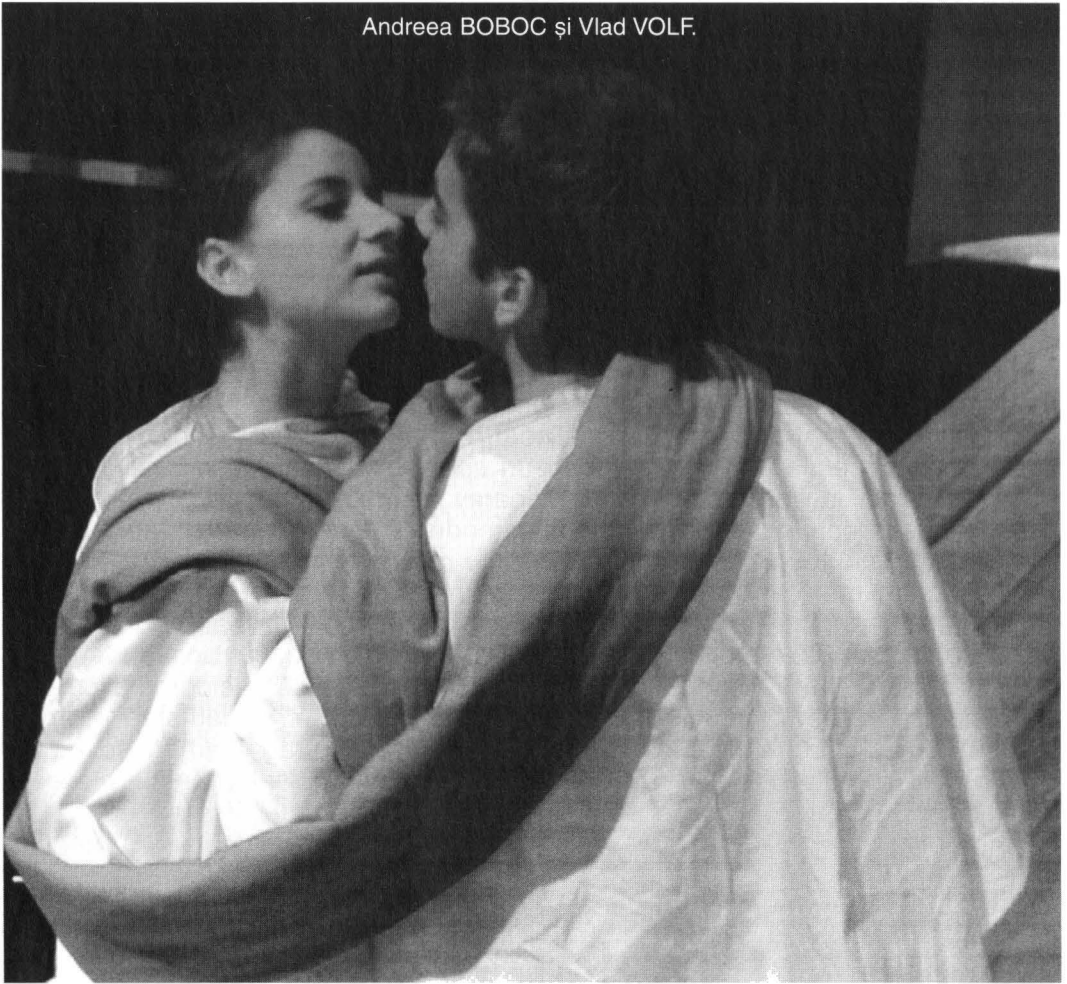
În zona emoțiilor dulci-amare

Sub genericul **Întâlnire cu texte contemporane**, pe afișul Ateneului Tătărași din Iași este programat, în această a doua parte a stagiunii 2005 – 2006, un triptic dramaturgic mexican. Cum n-am nici cea mai vagă idee despre ce se întâmplă în prezent în spațiul cultural mexican, ideea lui Benoit Vitse, directorul Ateneului, de a importa câteva piese de acolo a avut darul de a-mi stârni curiozitatea. Tripticul a fost deschis cu *Scrisori la poalele unui copac*, de Angel Norzagaray, lucrarea fiind montată în premieră absolută de autor, în țara natală, în 2002. Pe „bătrânul continent”, ea a pătruns prin Studio Théâtre de la Comedia Franceză, unde, în 2003, a avut premiera europeană, într-un spectacol-lectură. Spectacolul-lectură este o formulă la care textul lui Norzagaray se pretează foarte bine, întrucât autorul este adeptul unui format dramatic modern. Lipsit de teatralitate în sensul clasic al termenului, *Scrisori la poalele unui copac* spune dureroasa poveste a unor emigranți mexicani după o logică fragmentară, repetitivă, urmărind secvențe, reluând episoade, într-un fir narativ „croșetat”, deloc facil de urmărit. Ocupându-se de un subiect pe cât de actual, pe atât de delicat – și nu doar în acea îndepărtată de noi parte a lumii – lucrarea are, inevitabil, nuanțe de melodramă cu tușe expresioniste. Bărbați, femei, copii pornesc, cu disperare, în căutarea drumului care i-ar putea duce la mai bine. O frontieră, deșertul îi atrag, îi amăgesc, pe unii îi îndreaptă spre fericire, alora le pecetluiesc tragic destinele. Meritul piesei lui Norzagaray constă în faptul că, dincolo de situația concretă de la care pleacă, lucrurile urcă spre general-uman: fuga de ratare, de sărăcie, dorința de mai bine sunt năzuințe care transgresează geografiile naționale. *Scrisori la poalele unui copac* nu e un text relaxant; e dintre acelea care, după ce l-ai urmărit, te pune serios pe gânduri. Pe această direcție estetică și-a construit și regizorul Bogdan Ulmu spectacolul.

De obicei, regizorii lucrează texte care le plac. De această dată, Bogdan Ulmu a trebuit să pună în scenă un text care contravenea structurii sale de ludic. O mărturisește singur, în programul de sală. A privit însă lucrurile ca pe o provocare artistică și a găsit soluțiile scenice pentru a construi o reprezentatie de la care lumea pleacă meditănd: mai întâi la soarta personajelor de la rampă, apoi la propria soartă, mai apoi la chestiuni existențiale. Cei care înțeleg teatrul exclusiv ca divertisment, nu au ce căuta la *Scrisori la poalele unui copac*. Cei dispuși să urmărească un spectacol care te obligă la analize, merită să facă drumul până la Ateneu.

Prima sarcină a regizorului a fost teatralizarea textului prin mijloace scenice. Bogdan Ulmu a folosit drept ingrediente în acest demers elemente de plastică (tot el a închipuit și cadrul scenografic), muzică, mișcare scenică, animație. Cu un buget sărac (după *Evangelisti*, Consiliul Local a decis diminuarea severă a subvenției pentru Ateneu!), viziunea regizorală a trebuit să recurgă la mijloacele simplității și eficacității maxime. Cadrul scenic e auster-minimalist, proiecțiile video anunțate pe afiș nu s-au mai putut face, întrucât aparatul de proiecție n-a mai fost achiziționat etc. Chiar în aceste condiții, plastica e frumoasă, Bogdan Ulmu jonglând cu cromatica (albul, negrul și roșul) și cu luminile (atâtea câte există și

Andreea BOBOC și Vlad VOLF.

acelea). A doua sarcină deloc ușoară a regizorului a fost echipa interpretativă. Neavând o trupă proprie, la Ateneu se lucrează cu dispozitive actoricești eclecticice. Pe de o parte e bine, întrucât vezi mereu ale fețe, alte stiluri de joc. Pe de altă parte e greu, pentru că se întâmplă, ca acum, să urmărești o distribuție în care apar actori de la un alt teatru din oraș, studenți din anul III și studenți din anul I. și oricât lucrează regizorul cu ei (iar Bogdan Ulmu a lucrat), diferențele de timp petrecut pe scândură se simt.

Pornită să văd *Scrisori la poalele unui copac* pe o vreme geroasă, concluzia „la rece” a fost că efortul mi-a fost răsplătit. Tristețea metafizică pe care mi-a provocat-o mi-a împins gândurile dincolo de marginile scenei și de incinta Ateneului. Și mi le-a dus departe, către o zonă a emoțiilor dulci-amare.

Ateneu Tătărași și Centrul European de Creație Iași – Scrisori la poalele unui copac de Angel Norzagaray. Traducerea: Maria Filipescu; regia și decorurile: Bogdan Ulmu; costume: Corina Bujor; ilustrație muzicală: Gigi Șfaițer; mișcare scenică: Alice Șfaițer; distribuție: Gabriela Andrei, Laura Bilic, Olimpia Melinte, Andreea Boboc, Gigi Șfaițer, Sergiu Enache, Vlad Volf. Data premierei: 4 februarie 2006.